

4 vragen aan Raymond Gradus, directeur wetenschappelijk instituut voor het CDA

'Gemeenten moeten voortaan de bingo regelen'

Nederland geeft 3,5 procent van het bruto binnenlands product (bbp) uit aan de langdurige zorg. Dat is ruim meer dan bijvoorbeeld Duitsland (1 procent) en België (1,5 procent) en ligt ook royaal hoger dan het Europese gemiddelde (1,3 procent). Zonder drastische hervormingen exploderen de kosten van de AWBZ, waarschuwt Raymond Gradus, mede-auteur van het rapport *Health care reforms in an ageing European society*, van het wetenschappelijk instituut voor het CDA.

Hoe komt het dat Nederland zo veel meer geld uitgeeft aan langdurige zorg? "Andere landen leggen een grotere verantwoordelijkheid bij hun burgers. Ouderen wonen er vaker dan bij ons nog thuis. In Nederland leven twee keer zo veel ouderen in een dure instelling als in Duitsland of Groot-Brittannië. Daar is de ouderenzorg veel meer een zaak van familieleden en kennissen. Bij ongewijzigd beleid vormt de AWBZ in 2060 8,1 procent van het bbp. Ik sluit me van harte aan bij professor Wim Groot, die onlangs stelde dat de AWBZ de WAO van de 21e eeuw wordt als we niet ingrijpen. Iedereen weet dat hervor-

ming nodig is, maar hikt er tegenaan. Uiteindelijk zal de wal het schip keren."

Wat moet er gebeuren? "De sturing in de AWBZ moet 180 graden om. Zorgaanbieders moeten hun geld niet meer ontvangen via het zorgkantoor, maar worden betaald door cliënten die een voucher krijgen als zij een indicatie hebben. Dat kan alleen als we de AWBZ beperken tot verpleging en medische verzorging. De sociale hulpverlening kan dan naar de gemeenten. Dat is ook in lijn met de Wmo-gedachte om gemeenten verantwoordelijk te maken voor de maatschappelijke participatie. Gemeenten zullen naar draagkracht van mensen ondersteuning bieden. Mensen met hogere inkomens zullen meer zelf gaan betalen. Alleen voor de gehandicaptenzorg lijkt overheveling van de AWBZ-functie begeleiding ons niet handig, omdat die integraal onderdeel uitmaakt van de zorgvraag."

Gemeenten moeten dus voortaan de bingo in bejaardenhuizen regelen? "Ja, ze kunnen die ook veel breder toegankelijk maken voor mensen in aanleunwoningen en oudere buurtbewoners. Wij willen af van die waterscheiding tussen intramuraal en extramuraal

wonende ouderen. Burgers moeten meer eigen regie en eigen verantwoordelijkheid krijgen. Daarom zijn we voorstander van een vouchersysteem. Daarbij krijgen ouderen een budget waarmee ze zorg kunnen inkopen. De woonlasten betalen ze zelf. Duitsland heeft al een soort vouchersysteem en je ziet daar dat dat burgers prikkelt om prijsbewust zorg in te kopen. Het Centraal Planbureau heeft berekend dat dit tot een doelmatigheidswinst van vijf procent leidt, ofwel ruim 700 miljoen euro. Helaas staat dit plan niet in het regeerakkoord. Gelukkig staan daar wel andere CDA-voorstellen in, zoals het scheiden van wonen en zorg."

Maar het scheiden van wonen en zorg leidt tot onrealistisch hoge huurprijzen, waar schuwen deskundigen. "Natuurlijk zal er een overgangsproblematiek zijn, maar die is oplosbaar. Het gaat om het principe om mensen zelf verantwoordelijk te maken voor hun wonen. Burgers willen dat ook. Er komt een mondigere generatie van babyboom-ouderen aan die zelf wil kiezen hoe ze wonen. Voor lagere inkomens is er huurtoeslag. Daarnaast verwachten wij dat nieuwe aanbieders er wel in slagen om lagere huren te realiseren." (BK)